

Põhikooli eesti keele lõpueksam 2014
Võti

NB! Lugemisülesannetes hinnatakse vaid vastuste sisulist õigsust, õigekirja hindamisel ei arvestata. Õpilaste vastused ei pea võtmes toodud vastustega sõna-sõnalt kokku langema.

1.1. Loe tekst läbi ja lahenda selle põhjal ülesanded.

Kokku on võimalik ülesande eest saada 18 punkti.

1. Mis on Gertrudi hüüdnimi?

Gertrudi hüüdnimi on Sipsik.

Õige vastus 1 punkt, vale vastus 0 punkti.

2. Leia tekstist kaks lauset, mille põhjal võib järeldada, et poiss ja tüdruk ei ole omavahel silmast silma kohtunud.

(1) „Sa ei tea ju üldse, kas mul suugi on.”

(2) „Ma olen su juba ammu välja mõelnud.”

Kummagi õige lause eest saab õpilane 1 punkti, vale lause eest 0 punkti. Jutumärkide puudumist ja ümberkirjutamisel tekkinud hooletusvigu hindamisel ei arvestata. Kokku on võimalik ülesande eest saada 2 punkti.

3. Tüdruk väitis, et poiss on tark. Millega poiss seda väidet põhjendas?

Poiss põhjendas tüdruku väidet sellega, et ta loeb lihtsalt vahel mõne raamatu läbi vms vastus.
Sisult õige vastus 1 punkt, vale vastus 0 punkti.

4. Miks nimetas tüdruk poissi seebitajaks?

Tüdruk nimetas poissi seebitajaks, sest poiss meelitas teda vms vastus.

Sisult õige vastus 1 punkt, vale vastus 0 punkti.

5. Nimeta kaks põhjust, miks tuli Karl breiktantsu pargiteele harjutama.

Karl tuli breiktantsu pargiteele harjutama, sest (1) on koolivaheaeg ja pägalikud on kodus ning siblivad igal pool jalus, üldse ei saa rahus olla; kodus ei ole ruumi vms; (2) klubi saal on kogu aeg välja üüritud ning ta saab võistlusteks liiga vähe harjutada vms.

Kummagi õige põhjuse eest saab õpilane 1 punkti, vale põhjuse eest 0 punkti. Kokku on võimalik ülesande eest saada 2 punkti.

6. Mida kartis Karl võistlustega seoses kõige rohkem?

Ta kartis, et ei saa tantsu selgeks ja pärast on keset lava siruli nagu tola; et ta teeb enda margi täis, teeb endale häbi vms vastus.

Sisult õige vastus 1 punkt, vale vastus 0 punkti.

7. Miks pargitee osa, kus Karl harjutas, ei olnud jalutajate seas populaarne?

Pargitee osa, kus Karl harjutas, ei olnud jalutajate hulgas populaarne, sest see lõppes Karli õue all. Kes sinna läks, pidi otsa ringi keerama ja tagasi minema vms vastus.

Sisult õige vastus 2 punkti, vale vastus 0 punkti.

8. Kes näidendi naistegelastest ei ole loetud katkendi põhjal veel lavale tulnud?

Lavale ei ole veel tulnud Roosa ja Kristiina.

Kui õpilane on nimetanud mõlemad nimed, saab ta 1 punkti, pooliku, vigase või vale vastuse eest 0 punkti. Kokku on võimalik ülesande eest saada 1 punkt.

9. Selgita oma sõnade või näitega, mida tähendab lause „See lõbu, mis kätte saadakse, on alati väiksem kui see, mis ees ootab”.

See lause tähendab, et millegi ootus on mõnikord palju ilusam kui asi kättesaaduna vms seletus.

Sisult õige seletus või näide 2 punkti, vale seletus või näide 0 punkti.

10. Tekstis on kasutatud rohkesti kõnekeelt. Muuda kõnekeelsed laused kirjakeelseks.

Vot see on siis alles tõeline mark! – See on tõeline häbi! Vms sõnastus.

Ära käi sina kah pinda! – Ära sina ka tüüta! Vms sõnastus.

Kummagi kirjakeelse ja sisult õige lause eest saab õpilane 1 punkti, mõttelt vale ja/või kõnekeelt sisaldava lause eest 0 punkti. Kokku on võimalik ülesande eest saada 2 punkti.

11. Näidendi etendamisega on seotud palju inimesi. Kelle tööülesanded need on?

Teatri tehnilised töötajad	Etendus
Rekvisiitor	Laval on pink, tänavalatern, pingi kõrval on prügikast.
Helitehnik	Lindilt on kuulda kahekõnet.
Valgustaja	Lava on pime.

Iga õige vastuse eest saab õpilane 1 punkti, vale vastuse eest 0 punkti. Kokku on võimalik ülesande eest saada 3 punkti.

1.2. Täida tabeli ja diagrammide põhjal teksti lüngad.

Iga õigesti täidetud lünga eest saab õpilane 1 punkti, valesti täidetud lünga eest 0 punkti.

Kokku on võimalik ülesande eest saada 12 punkti.

Tabelis on esitatud valik Eesti teatrite lavastusi 2011. aastal. Lavastused on tabelis reastatud **külastuste / külastajate** arvu järgi. Lavastustest pooled kuuluvad kahe teatri repertuaari, milleks on teater **Vanemuine** ja teater **Estonia**. Ühe lavastusega on tabelis esindatud kolm teatrit: Eesti Draamateater, Endla ja **Monoteater**. Lastele (L) mõeldud lavastusi pääses kahekümne populaarsema hulka **6/kuus** (kirjuta arv). Täiskasvanutele mõeldud lavastused on tabelis tähistatud lühendiga **TK**. Mängukordade arvu järgi on esikohal näidend „**Prügihunt ja Superjānes**”, mis on tabelis ainus **nukulavastus**. Rohkem kui muusikalavastusi meeldib inimestele vaadata **sõnalavastusi**. Kõige vähem etendati lavastust „**Peko**”. Vanemuise teatri andmete põhjal on koostatud tulpdiagramm number **1**. Lavastuste sihtgrupi järgi on koostatud diagramm number **3**.

2.1. Loe tekstid läbi ja kirjuta vähemalt 200-sõnaline kirjand teemal „Teatrietendus või film – kumba eelistada?”. Kirjandis võid toetuda loetud tekstidele.

Kirjandit hinnatakse hindamisjuhendi järgi, vt eesti keele lõpueksami korraldus- ja hindamisjuhend. Kokku on võimalik ülesande lahendamise eest saada 40 punkti.

NB! Kirjandit hinnatakse kui terviklikku teksti, hindamisel ei arvestata, kas ja kui võrd on õpilane kasutanud alustekste.

2.2. Kirjavahemärgista laused.

Iga õigesti kirjavahemärgistatud lause eest saab õpilane 1 punkti. Kui lauses on üks viga, siis saab õpilane 0,5 punkti, kui lauses on 2 või rohkem viga, siis 0 punkti. Kokku on võimalik ülesande eest saada 10 punkti.

1. Alates 1979. aastast, kui Evald Hermaküla stuudio lõpetanud Hannes Kaljujärv asus teatris tööle, on tema ja Vanemuine olnud lahutamatud kaaslased.
2. Tehes teatris oma esimest lavarolli(,) koges Hannes Kaljujärv tõelist mängulusti, kuna oli laval koos suurepäraste näitlejatega.
3. Hannes ütleb, et laval olemine oli puhas nauding, lust ja lillepidu.
4. Koos Mati Undiga saabus Kaljujärve jaoks tõusuaeg: peosa järgnes peosale, etendus järgnes etendusele.
5. Kes annaks nõu, kuidas tunda tööst rõõmu, olla igal õhtul värske ja vältida läbipõlemist?
6. Kui põlemisel on hapniku juurdevool liiga suur, põleb kõik ära, ajab kärsahaisu ja toasoe jääb olemata.
7. Võime mõelda, et töö on hapnik, kuid siis peab seda olema parasjagu, sest muidu ei suuda inimene pikalt põleda ega sooja anda.
8. „Publik tuleb saali emotsioone saama,” arutleb Kaljujärv, „näitleja peaks neid jagama ja siis omakorda publikult tagasi saama.”
9. Neid kordi, mil näitleja saab publikult energiat, on väga palju, aga enne peab ta ikka ise andma.
10. Hannesel on üks pelgupaik, kuhu võib suure töö eest pageda, et koguda jõudu ja ammutada inspiratsiooni.

2.3. Kasuta tumedalt trükitud sõnades suurt ja väikest algustähte õigesti.

Iga õige lahenduse eest saab õpilane 0,5 punkti, vale või vigase lahenduse eest 0 punkti.

Kokku on võimalik ülesande eest saada 8 punkti.

1. 2013. aasta **jõulukuus** oli kaupluses **Rahva Raamat** enim müüdud raamatute seas esikohal Anni Arro koostatud **kokaraamat**.
2. Koostöös **Starmaniga** jõuavad **Pimedate Ööde filmifestivali** parimad filmid kõikide huvilisteni.
3. Uute ooteplatvormide esteetilise valgustuslahenduse eest kuulutati konkursi „**Põhjala valguspärl**” võitjaks **AS Eesti Raudtee**.
4. XXVI **laulupeo** kunstiline juht on Hirvo Surva, kes on ka tuntud dirigent.
5. 2011. aastast tegutseva ansambli **Põhja-Tallinn** uuel albumil „**Maailm meid saadab**” on 16 lugu.
6. Otsin koogi küpsetamiseks **aprikoosijogurtit** ja **Niinemetsa talu** kanamune.
7. Ema otsustas järgmiseks aastaks tellida ajakirja **Eesti Arst**, isa huvitus **Õhtulehest**.
8. Kuningas **Louis Neljateistkümmes** sai endale lisanime **Päikesekuningas**, sest ta armastas toredust ja luksust ning toetas kirjanikke ja muusikuid.

2.4. Kirjuta sulgudes antud omadussõna sobivas võrdlusastmes (alg-, kesk- või ülivõrre). Ülivõrde puhul kasuta lühikest ülivõrret.

Iga õige lahenduse eest saab õpilane 1 punkti, vale või vigase lahenduse eest 0 punkti. Kokku on võimalik ülesande eest saada 6 punkti.

1. Uus käsiraamat on eelmisest **õhem**.
2. Mulle näib, et see on kogu mu elu **väärtuslikem** kogemus.
3. Kits on **vähenõudlikum** loom kui põder.
4. Meie maja trepp on niisama **järsk** kui naabrite oma.
5. Tänavune suvi töötab tulla **vilum** kui eelmine.
6. Mis aastast on pärit maailma **vanim** postmark?

2.5. Mida kujundlikud väljendid tähendavad? Tõmba õigele seletusele joon alla.

Iga õige seletuse eest saab õpilane 1 punkti, vale seletuse eest 0 punkti. Kokku on võimalik ülesande eest saada 6 punkti.

villast viskama – valetama, luiskama
härjal sarvist haarama – asja kallale asuma
pirni panema – midagi üllatavat, ehmatavat ütlema
vihma käest räästa alla sattuma – senisest veelgi halvemasse olukorda sattuma
mütsiga lööma – asja liiga kergelt võtma
vasikaga võidu jooksmine – midagi tulutut tegema